Lietas arhīva Nr. C-3692-21/1
ECLI:LV:RPPT:2021:0722.C68369221.4.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 22.jūlijā

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa šādā sastāvā:
tiesnese Žanna Gaigale- Prudņikova
rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Aprakstošā daļa

2021.gada 29.aprīlī Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemts prasītāja /pers. A/ vienkāršotās procedūras prasības pieteikums pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka 2020.gada 4.jūnijā starp prasītāju un atbildētāju noslēgta vienošanās, ar kuru puses vienojās, ka abi vecāki kopīgi īstenos pušu kopīgo bērnu /pers. C/ un /pers. D/ aizgādību un abi vecāki uzturēs bērnus. Meita /pers.D/ dzīvo ar atbildētāju, bet dēls /pers. C/ dzīvo ar prasītāju. Prasītājs katru mēnesi pārskaita uzturlīdzekļus atbildētājai meitas Poļinas uzturam, bet atbildētāja prasītājam uzturlīdzekļus dēla Timura uzturam nedod. Ņemot vērā, ka atbildētāja nepilda pušu noslēgto vienošanos, prasītājs ceļ prasību tiesā. Prasītājs, pamatojoties uz Civillikuma 177. un 179.pantu, 2013.gada 15.janvāra Ministru kabineta noteikumiem Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" lūdz piedzīt no atbildētājas par labu prasītājam uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam 150,00 *euro* mēnesī, bet ne mazāk kā 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz bērna pilngadībai vai apstākļu izmaiņām. Lūdz noteikt sprieduma nekavējošu izpildi.

2021.gada 28.maijā Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā saņemts atbildētājas paskaidrojums, kurā atbildētāja atzīst prasību, piekrīt maksāt uzturlīdzekļus prasītājam dēla /pers. C/ uzturam, sākot no prasības celšanas dienas līdz bērna pilngadībai. Norāda, ka 2020.gada 4.jūnija vienošanās nosacījumi neparedz atbildētājas saistību maksāt prasītājam uzturlīdzekļus bērna /pers. C/ uzturam, minētais liecina, ka atbildētāja apņēmusies labprātīgi pildīt likumā noteikto abu bērnu uzturēšanas pienākumu.

2021.gada 28.maijā pusēm paziņots par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2021.gada 22.jūlijā.

Motīvu daļa

Tiesa, iepazinusies ar vienkāršotās procedūras prasībā izklāstītajiem apstākļiem, pārbaudījusi un novērtējusi iesniegtos pierādījumus, atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 93.panta pirmo daļu katrai pusei jāpierāda tie fakti, uz kuriem tā pamato savus prasījumus vai iebildumus. Prasītājam jāpierāda savu prasījumu pamatotība. Atbildētājam jāpierāda savu iebildumu pamatotība.

Savukārt atbilstoši Civilprocesa likuma 96.panta piektajai daļai pusei nav jāpierāda fakti, kurus šajā likumā noteiktajā kārtībā nav apstrīdējusi otra puse.

Ar lietas materiālos esošo dzimšanas apliecības kopiju Nr.LVAC 0132826 apstiprinās, ka 2005.gada 7.jūlijā pusēm dzimis dēls /pers. C/ *(lietas 15.lapa)*.

No lietas materiāliem izriet, ka 2020.gada 4.jūnijā puses pie Rīgas apgabaltiesas zvērinātas notāres Kristīnes Kreiles noslēgušas vienošanos notariālā akta kārtībā par bērnu un vecāku savstarpējo attiecību sakārtošanu, ar kuru puses vienojās par kopīgo bērnu aizgādību, dzīvesvietu, saskarsmi, aprūpi un audzināšanu, un uzturlīdzekļiem. No minētās vienošanās izriet, ka puses bijušas laulībā, kuras laikā pusēm dzimuši 2 bērni: /pers. C/ un meita /pers. D/ (dzimusi 2009.gada 18.jūnijā), *(lietas 10.-13.lapa)*. Vienošanās 2.7.apakšpunkts noteic, ka bērnu vecāki vienojas, katrs samēra ar savu mantas stāvokli un atbilstoši bērnu vajadzībām uzturēs bērnus.

Civillikuma 179.panta pirmā un otrā daļa paredz, ka vecāku pienākums ir samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt. Strīdus par uzturlīdzekļiem bērnam izšķir tiesa. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns ir šķirts no ģimenes vai nedzīvo kopā ar vienu no vecākiem vai abiem vecākiem.

Civillikuma 177.panta ceturtā daļa noteic, ka bērna uzturēšana nozīmē ēdiena, apģērba, mājokļa, veselības aprūpes nodrošināšanu, kā arī bērna kopšanu un viņa izglītošanu un audzināšanu, nodrošinot bērna garīgo un fizisko attīstību, pēc iespējas ievērojot bērna individualitāti, spējas un intereses un sagatavojot bērnu sabiedriski derīgam darbam.

Lietā nodibināts, ka ar prasītāju dzīvo pušu kopīgais dēls /pers. C/, savukārt ar atbildētāju dzīvo pušu kopīgā meita /pers. D/.

Kā izriet no prasības pieteikuma, prasītājs atbildētājai uzturlīdzekļus meitas uzturam pārskaita saskaņā ar pušu noslēgto vienošanos, savukārt atbildētāja prasītājam uzturlīdzekļus dēla uzturam nemaksā.

Savos paskaidrojumos atbildētāja atzinusi savu pienākumu veikt prasītājam uzturlīdzekļu maksājumus /pers. C/ uzturam.

No iepriekš minētā tiesa secina, ka prasītājs ir apņēmies uzturēt abus pušu kopīgos bērnus - gan dēlu, gan meitu, ko arī pilda, savukārt atbildētāja uztur tikai meitu, kas dzīvo kopā ar viņu, bet dēla uzturam naudas līdzekļus nedod. Līdz ar to tiesa atzīst par pamatotu prasītāja prasības pieteikumu pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu pušu kopīgā dēla, kurš dzīvo ar tēvu, uzturam.

Civillikuma 179.panta piektā daļa noteic, ka minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kuru bērnam nodrošināt ir pienākums katram no vecākiem neatkarīgi no viņa spējām uzturēt bērnu un mantas stāvokļa, nosaka Ministru kabinets, ņemot vērā valstī noteikto minimālo mēnešalgu un bērna vecumu.

Saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 10.panta pirmo daļu, bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumu Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" 2.punkts noteic, ka katra vecāka pienākums ir katru mēnesi nodrošināt saviem bērniem minimālos uzturlīdzekļus šādā apmērā: katram bērnam no viņa piedzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai – 25 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas; katram bērnam no 7 gadu vecuma sasniegšanas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai – 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2015.gada 24.novembra noteikumu Nr.656 „Noteikumi par minimālās mēneša darba algas apmēru normālā darba laika ietvaros un minimālās stundas tarifa likmes aprēķināšanu" 2.punktu minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros ir 500 *euro*.

Prasītājs lūdzis piedzīt uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam, sākot no prasības pieteikuma iesniegšanas dienas līdz bērna pilngadībai vai apstākļu izmaiņām. Savukārt atbildētāja savos paskaidrojumos norādījusi, ka viņai nav iebildumu maksāt uzturlīdzekļus dēla /pers. C/ uzturam līdz bērna pilngadības sasniegšanai.

Saskaņā ar Civillikuma 179.pantu, vecāku pienākums samērā ar viņu spējām un mantas stāvokli uzturēt bērnu gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns pats var sevi apgādāt.

Kasācijas instances tiesas judikatūrā, kas izveidojusies, analizējot minētajā normā ietvertā regulējuma saturu, izteikta atziņa, ka likums uztura došanas pienākumu saistījis ar diviem kritērijiem, pirmkārt, vecāku mantas stāvokli un, otrkārt, laiku, kad bērns pats spēj sevi apgādāt. Šeit jāpiebilst, ka ar grozījumiem Civillikumā, kas pieņemti 2012.gada 29.novembrī, ieviests trešais kritērijs – vecāku spējas uzturēt bērnu. Savukārt bērna pilngadības sasniegšanu kā kritēriju vecāku atbrīvošanai no viņa uzturēšanas pienākuma likums nav izvirzījis. Tas nozīmē, ja bērns pēc pilngadības iestāšanās objektīvu iemeslu dēļ nevar pats sevi apgādāt, tad atbilstoši Civillikuma 179.panta pirmajai daļai vecāku pienākums viņu uzturēt turpinās.

Izvērtēdams jautājumu par laiku, kad ir pamats pieņēmumam, ka bērns spēj sevi apgādāt, Senāts 2001.gada spriedumā lietā Nr.SKC-144 norādījis – Civillikuma 179.panta pirmās daļas tiesiskā sastāva pazīmes „kad bērns pats var sevi apgādāt" interpretācija atbilst likuma „Par valsts pensijām" 19.pantā paredzētajam, ka „par darba nespējīgiem uzskatāmi bērni, kuru mācās vidējās vai augstākās mācību iestādēs dienas nodaļā un nav vecāki par 24 gadiem". Tas nozīmē, ka Civillikuma 179.pants interpretējams tā, ka bērns, kurš mācās vidējās vai augstākās mācību iestādes dienas nodaļā un nav vecāks par 24 gadiem, ir uzskatāms par nespējīgu sevi apgādāt, līdz ar to vecākiem ir pienākums uzturēt bērnu. Turpretī, ja bērns ir vecāks par 24 gadiem un turpina mācīties, tad pieņemams, ka bērns spēj sevi apgādāt un vecākiem vairs nav pienākums uzturēt bērnu. (*sal. Senāta 2008.gada 26.novembra spriedumu lietā Nr.SKC-440, 2010.gada 27.janvāra sprieduma lietā Nr.SKC-251 9.1.punkts, 2010.gada 24.marta spriedums lietā Nr.SKC-488, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 17.jūnija sprieduma lietā Nr.SKC-507 7.punkts, Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-1478/2015).*

„Likums neaizliedz ar bērna pilngadības iestāšanos saņemt viņam nepieciešamos uzturlīdzekļus vecākam, kura labā tie piedzīti. Ja pēc pilngadības sasniegšanas bērns vēlas saņemt uzturlīdzekļus pats, viņš ir tiesīgs celt tiesā attiecīgu prasību, lūdzot pārtraukt iepriekš ar tiesas spriedumu noteikto uzturlīdzekļu piedziņu par labu mātei." (*sk. Senāta 2010.gada 27.janvāra spriedumu lietā Nr.SKC-251*). *(Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2015.gada 7.janvāra spriedums lietā Nr. SKC-1478/2015).*

Ņemot vērā minēto un prasības pieteikumā lūgto, tiesa atzīst, ka uzturlīdzekļi piedzenami no prasības celšanas brīža līdz brīdim, kad bērns spēs pats sevi apgādāt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam 150,00 *euro* (viens simts piecdesmit *euro* 00 centi) apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, jo Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumi Nr.37 „Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" attiecināmi uz nepilngadīgajiem bērniem līdz 18 gadu vecumam.

Civilprocesa likuma 42.panta pirmā daļa noteic, ka tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punkts noteic, ka prasības summa prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu — maksājumu kopsumma par vienu gadu.

Līdz ar to no atbildētājas par labu valstij piedzenami tiesas izdevumi-valsts nodeva 270 *euro* (150*12=1800*15%=270 *euro*) un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 2,89 *euro.*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, par mantas atdošanu natūrā, par personu un mantas izlikšanu no telpām un par tiesāšanās izdevumu piedziņu, tiesa nosaka termiņu sprieduma labprātīgai izpildei, izņemot gadījumus, kad spriedums izpildāms nekavējoties. Sprieduma labprātīgas izpildes termiņš nedrīkst būt garāks par 10 dienām no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Atbildētājai nosakāms sprieduma labprātīgas izpildes termiņš -10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Civilprocesa likuma 205.panta pirmās daļas 1.punkts noteic, ka pēc lietas dalībnieka lūguma tiesa spriedumā var noteikt, ka pilnīgi vai noteiktā daļā nekavējoties izpildāmi spriedumi: par uzturlīdzekļu piedziņu bērnam vai vecākam. Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 97., 193., 194., 204.^{1}, 250 ^{25}., 250. ^{27} pantu, tiesa

n o s p r i e d a

prasību apmierināt.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu /pers. A/, personas kods /personas kods/, uzturlīdzekļus bērna /pers. C/, personas kods /personas kods/, uzturam 150,00 *euro* (viens simts piecdesmit *euro* 00 centi) apmērā ik mēnesi, bet ne mazāk kā 30 % apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai, sākot no 2021.gada 29.aprīļa līdz brīdim, kad bērns spēs pats sevi apgādāt, bet ne ilgāk kā līdz 24 gadu vecumam.

Uzturlīdzekļu maksājumi veicami /pers. A/, personas kods /personas kods/, norēķinu kontā Nr./konta numurs/.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 270,00 *euro* (divi simti septiņdesmit *euro* un 00 centi), ieskaitot to kontā: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods TRELLV22.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 2,89 *euro* (divi *euro* un 89 centi), samaksu veicot Tiesu administrācijas kontā Nr.LV51TREL2190458019000, saņēmējs Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, saņēmēja banka Valsts kase, BIC kods TRELLV22.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, sprieduma labprātīgas izpildes termiņu 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas daļā par tiesas izdevumu piedziņu.

Spriedums daļā par uzturlīdzekļu piedziņu izpildāms nekavējoties.

Noteikt, ka dokuments, kas apliecina valsts nodevas un ar lietas izskatīšanu saistīto izdevumu samaksu valsts labā, jāiesniedz Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā pēc pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2021.gada 20.augusta, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā, ja pastāv kāds no šā likuma 440.^{2} pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese Ž.Gaigale- Prudņikova